

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КЕАҚ

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«GYLYM JÁNE BILIM - 2023»
XVIII Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XVIII Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«GYLYM JÁNE BILIM - 2023»**

**PROCEEDINGS
of the XVIII International Scientific Conference
for students and young scholars
«GYLYM JÁNE BILIM - 2023»**

**2023
Астана**

УДК 001+37
ББК 72+74
G99

«GYLYM JÁNE BILIM – 2023» студенттер мен жас ғалымдардың XVIII Халықаралық ғылыми конференциясы = XVIII Международная научная конференция студентов и молодых ученых «GYLYM JÁNE BILIM – 2023» = The XVIII International Scientific Conference for students and young scholars «GYLYM JÁNE BILIM – 2023». – Астана: – 6865 б. - қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-601-337-871-8

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001+37
ББК 72+74

ISBN 978-601-337-871-8

**©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2023**

көздерінің тиімділігін бағалауға мүмкіндік береді. Баланс екі бөлімнен тұрады: актив және пассив бөлімінен. Активтер есепті мерзімге кәсіпорын бақылап отырған мүлкімен құқықтардың құны ретінде сипатталған. Пассивтер кәсіпорынның несиелік міндеттемелері мен қарыздарын көрсетеді. Мүлктің түрлері мен оның құралу көздері сапалы белгісі бойынша сипатталған.

Сонымен, жоғарыда айтылғандарды түйіндей келе, келесідей қорытындыларға келдік. «Ембімұнайгаз» АҚ кәсіпорының қаржылық жағдайы толық бағаланып, оның қандай жағдайда екені анықталды. Кәсіпорынның балансына көлденең талдау жүргізіліп, барлық көрсеткіштер есептелді. Қорытындысы бойынша «Ембімұнайгаз» АҚ-ның жағдайы тиімді деп танылды. Қаржылық жағдайы тұрақтылығы туралы қорытындылап айта кетсем бірінші (Кавт) (2020 жыл – 0,79, 2021 жыл – 0,77), төртінші (Кф.у.) (2020 жыл – 0,91, 2021 жылы 0,89) және бесінші (Кфинан) (2020 жылы – 3,68, 2021 жылы – 4,34) көрсеткіштердің мәндері жоғары болуы, және екінші (Кзав) (2020 жылы – 0,21, есепті жылы – 0,23), үшінші (Ктек.зад) (2020 жылы – 0,09, 2021 жылы – 0,11) және алтыншы (Кф.лев) (2020 жылы – 0,27, 2021 жылы – 0,30) көрсеткіштердің мәндері төмен болуы, «Ембімұнайгаз» АҚ - ның қаржылық жағдайы тұрақтырақ деп айтуға болады.

Осы қорытынды негізінде ұйымның айналымнан тыс активтерін басқарудағы келесі ұсынымдар беріледі:

1. кредиторлық және дебиторлық берешектің арақатынасын бақылау (дебиторлық берешектің едәуір артуы кәсіпорынның қаржылық тұрақтылығына қауіп төндіреді, пайда болған кредиторлық берешекті өтеу үшін қосымша қаржыландыру көздерін тартуды қажет етеді)

2. Міндеттемелердің мерзімдері бойынша есеп айырысулардың жай-күйін бақылау;

3. Шикі мұнайды жаңа тұтынушыларды үнемі іздеу қажет;

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Бухгалтерлік есептің «Қаржылық есептілікті ұсыну» №1 халықаралық стандартың қолдану бойынша әдістемелік нұсқаулар.
2. [fil_1078_152.pdf](#)
3. <https://emba.kz/kaz>
4. <https://stud.kz/>
5. https://embakz/data/nws/kaz/fil_946_105.pdf
6. https://embakz/data/nws/kaz/fil_837_80.pdf

"КЕГОС" АҚ СЫРТҚЫ АУДИТОРЫ АУДИТОРЛЫҚ ЕМЕС ҚЫЗМЕТТЕР КӨРСЕТУ КЕЗІНДЕГІ МҮДДЕЛЕР ҚАҚТЫҒЫСЫ

Бахадур А.Е.

“Есеп және аудит” мамандығының 4 курс студенті
Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті,

Астана қ., Қазақстан Республикасы

E-mail: akerke4321@mail.ru

Ғылыми жетекшісі: Бекболсынова А.С.

"Мемлекеттік аудит" кафедрасының аға оқытушысы

2006 жылға дейін "КЕГОС" АҚ акцияларының 100% - ы мемлекет меншігінде болды. 2006 жылы мемлекеттік акциялар пакеті (100%) "Самұрық" мемлекеттік активтерді басқару

жөніндегі қазақстандық холдинг "АҚ орналастырылатын акцияларына ақы төлеуге берілді. 2008 жылы "Қазына" орнықты даму қоры және "Самұрық" мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі қазақстандық холдинг акционерлік қоғамдарының бірігуі арқылы "Самұрық" мемлекеттік активтерді басқару жөніндегі қазақстандық холдинг "АҚ-ның құқықтық мұрагері болып табылатын "Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры" АҚ құрылды.

Компанияның миссиясы - қазіргі заманғы техникалық, экономикалық, экологиялық талаптарға, кәсіби қауіпсіздік және денсаулық сақтау стандарттарына сәйкес Қазақстанның бірыңғай электр энергетикалық жүйенің (БЭЖ) сенімді жұмыс істеуін және тиімді дамуын қамтамасыз ету. Қазақстан Республикасының Электр энергетикасы саласындағы заңнамасына сәйкес "KEGOC" АҚ Қазақстан Республикасының Бірыңғай электр энергетикалық жүйесінің жүйелік операторы бола отырып, мынадай негізгі қызмет түрлерін жүзеге асырады:

- ұлттық электр желісі арқылы электр энергиясын беру
- желіге жіберуді және электр энергиясын тұтынуды техникалық диспетчерлеу
- электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңгерімдеуді ұйымдастыру [3].

"KEGOC" АҚ қаржылық есептілігінің сыртқы аудитін 1997 жылдан бастап 2021 жылға дейін келесі аудиторлық ұйымдар жүзеге асырды:

- 1997 – 1998 жж. - Arthur Andersen & Co
- 1999 ж. – ТОО «KPMG Аудит»
- 2001 ж. – ТОО «Ernst & Young»
- 2002 ж. - 2011 – ТОО «Deloitte»
- 2012 - 2020 жж. - ТОО «Ernst & Young».

• 2021 жылдан бастап қазіргі уақытқа дейін сыртқы аудит лауазымын атқаратын "RSM Qazaqstan" ЖШС. "RSM Qazaqstan" ЖШС Қазақстандағы жетекші аудиторлық және консалтингтік ұйымдардың бірі болып табылады. RSM Qazaqstan RSM International мүшесі болып табылады, ол аудит, салық салу және консалтинг саласында қызмет көрсететін фирмалардың 6-шы ірі халықаралық желісі (АҚШ-тағы 5-ші, "үлкен төрттіктен" кейін бірден) болып табылады. RSM International және оның мүше фирмалары Халықаралық бухгалтерлер федерациясының (IFAC) фирмалар форумының (forum of Firms) толыққанды мүшелері болып табылады.

Сурет 1. 2019 жылы Аудит жөніндегі комитет құрылымы қараған мәселелер

Аудиторлық қызметтерді сатып алу туралы ағымдағы шарт 2021 жылдан 2023 жылға дейінгі кезеңге жасалды, шарт бойынша сыйақы сомасы ҚҚС есебімен 116 226 209 теңгені құрайды.

"RSM Qazaqstan" ЖШС көрсетілген кезеңде "KEGOC" АҚ аудиторлық емес қызмет көрсетпегенін назарымызға қабылдаймыз [1].

Жұмысты жазу барысында қолданылған зерттеу әдістерінің бірі - бұл "KEGOC" АҚ статистикалық деректері сақталатын Қоғамның Директорлар кеңесі мен акционерлер кеңесі, кітапханалар мен отырыс хаттамаларының мерзімді басылымдарын сақтаған мұрағаттар, ғылыми әдебиеттеріне теориялық талдау жасау [6].

Дедуктивті логика әртүрлі дереккөздердің қарастырылған басылымдары негізінде компаниядағы сыртқы аудитінің суретін ұсыну туралы жалпы қорытынды жасауға көмектесті. Жұмысты талдау қойылған мәселені ашу және кеңейту үшін өзіндік үлесін қосты.

Ұйымның Басқармасының 2010 жылғы 22 қарашадағы хаттамасынан 6-тармағына сәйкес "Акционерлік қоғамдар туралы" Қазақстан Республикасы Заңының талаптарына сай "KEGOC" АҚ қаржылық есептілікті жасаудың дұрыстығы мен объективтілігі туралы тәуелсіз пікір алу үшін сыртқы аудиторды (аудиторлық ұйымды) тарта отырып, өткен жылғы жылдық қаржылық есептілікке аудит жүргізеді. Компанияның сыртқы аудиторы тек Халықаралық қайта құру және даму банкі (ХҚДБ) және Еуропа қайта құру және даму банкі (ЕҚДБ) үшін қолайлы тәуелсіз аудиторлық ұйым бола алады [2].

Қаржылық есептілік аудиті бойынша қызметтерді алу кезінде компания нәтиженің тәуелсіздігіне қауіп төндіретін мүмкіндіктерді ескеруі керек, яғни егер бұл қызметтерді бұрын сыртқы аудитор көрсеткен болса немесе компания қаржылық қызметтер саласында сыртқы аудитормен одан әрі қандай да бір көмекке ие бола алса. Бірқатар аудиторлық емес қызметтерді көрсету сыртқы аудитордың тәуелсіздігіне әсер ететін мүдделер қақтығысының туындауына қауіп төндіруі мүмкін екенін ескеру қажет. Сондықтан акционерлік қоғам кез-келген қауіптің маңыздылығын бағалауы керек, әр түрлі сақтық шаралары арқылы оны толық немесе ішінара қанағаттанарлық деңгейге дейін алып тастауға дайын болуы керек.

"KEGOC" АҚ-ның қаржылық есептілігі үшін жеке де, жиынтығында да маңызды емес бағалау қызметтерін алуы сыртқы аудитор үшін сақтық шараларын қолдану арқылы қолайлы деңгейге дейін азайтылатын өзін-өзі бақылау қауіпін тудыруы мүмкін. Мұндай сақтық шараларының қатарына мыналар жатады:

1) жұмысты бақылау функцияларын орындау және қажеттілігіне қарай өзге де консультациялар беру үшін бағалау қызметтерін көрсететін топқа кірмеген жоба (аудит) бойынша басқа әріптесті тартуды қамтамасыз ету;

2) компанияға сыртқы аудитор орындаған бағалау қызметтерінің нәтижелері үшін жауапкершілікті өзіне қабылдағаны туралы растау беру;

3) осы компанияның "KEGOC" АҚ үшін бағалау бойынша қызметтер көрсететін персонал қаржылық есептілік аудитіне қатыспайтын сыртқы аудитордың қызметінде міндеттерді бөлуді қамтамасыз ету. Егер компания салық декларациясын тапсыру немесе төлеуге жататын салық сомаларын есептеу мақсаттары үшін немесе салықтық жоспарлау мақсаттары үшін бағалау қызметтерін алса, бұл сыртқы аудитордың тәуелсіздігіне елеулі қатер төндірмейді, өйткені мұндай бағалауларды әдетте бөгде ұйымдар, яғни салық органдары тексереді [5].

Салық салу саласындағы қызметтер қызметтердің кең спектрі болып табылатынын атап өткіміз келеді, оның ішінде: салық заңнамасының сақталуын бақылау, салықтық жоспарлау, салық декларацияларын жасау, салық дауларын шешуге көмектесу. Ұйым мұндай қызметтерді алу, әдетте, сыртқы аудитор үшін тәуелсіздік қауіпінің туындауына әкеп соқпайды. Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес қаржылық есептілік аудитін жүргізу үшін талап етілетін рәсімдердің жалғасын білдіретін ішкі аудит қызметтері, егер аталған соңғы "KEGOC" АҚ Ішкі аудит қызметі қызметкерлерінің қатарынан шықпаса, сыртқы аудитор үшін тәуелсіздікке қауіп төндірмейді. Компанияның ішкі аудиторларының рөлі қаржылық есептілікті құруда да үлкен рөл атқарады, сондықтан "KEGOC" АҚ-ны ішкі аудитті жүзеге асыру жөніндегі функциялардың едәуір бөлігін сыртқы аудиторға беру сыртқы

аудитор үшін өзін-өзі бақылауға қауіп төндіруі мүмкін. Бұл жағдайда компания ішкі бақылау жүйесін құру, ұстау және мониторингілеу үшін өзінің жауапкершілігін мойындауы қажет.

Компания ішкі бақылау жүйесін және тәуекелдерді басқару жүйесін бағалау және әзірлеу жөніндегі қызметтерді алу Сыртқы аудитордың персоналы басқару функцияларын орындамаған жағдайда сыртқы аудитордың тәуелсіздігіне қауіп төндірмейді [5].

Ұйымның қаржылық есептілікке елеулі әсер етпейтін мәселелер бойынша заң қызметтерін алуы сыртқы аудитордың тәуелсіздігіне қолайсыз қауіп төндіретін фактор болып табылмайды. "KEGOC" АҚ қандай да бір салада көмек алу мақсатында алатын заң қызметтері (мысалы, шарт жасау, заң консультациясы, Заң сараптамасы немесе қайта ұйымдастыру жөніндегі кеңестер) сыртқы аудитор үшін өзін-өзі бақылау қатерін тудыруы мүмкін, бірақ бұл ретте мұндай қатерді қолайлы деңгейге дейін төмендетуге қабілетті сақтық шаралары қолданылуы мүмкін.

Компания сыртқы аудитор алатын қызметтер объективтілік пен құпиялылық қағидаттарын бұзбауға тиіс.

"KEGOC" АҚ-да ұйымның сыртқы мамандарының табысты аудиторлық қызметке қол жеткізуін жақсарту үшін бізге келесі іс-шаралар ұсынылады: бірінші кезекте ішкі жүйені, атап айтқанда Ішкі аудит жөніндегі мамандарды жолға қою қажет-ұйымдастыру және басқару қағидаттарын білу, сондай-ақ бухгалтерлік есеп және қаржы, құқық, салық салу сияқты пәндер бойынша базалық білімді меңгеру міндетті шарт болып табылады, сату, логистика, ақпараттық технологиялар. Ішкі аудиторлардың басты міндеті кәсіпорынның басқару органдарының әртүрлі мәселелер бойынша ақпаратқа деген қажеттіліктерін қанағаттандыруды қамтамасыз ету болып табылады. Ішкі аудиторлардың құзыретіне тәуекелді басқару құралдарына сараптама (атап айтқанда, шартты міндеттемелермен және қаржылық есептіліктің ұқсас баптарымен байланысты тәуекел), этикалық нормаларды сақтау жөніндегі бағдарламаның жүзеге асырылуын бақылау, арнайы тергеулерді ұйымдастыру және олардың жүргізілуін қадағалау кіреді.

1-ші кесте. 31.12.2020 ж. мен 31.12.2021 ж. аудиттелген деректер (мың теңгемен)

Көрсеткіш	31.12.21	31.12.20
Жеке капитал	737 136 817	502 556 470
Жалпы активтер	1 093 217 334	812 012 626
Жалпы міндеттемелер	356 080 517	309 456 156
Сату көлемі	186 443 137	179 097 563
Жалпы табыс	65 760 234	77 176 636
Таза пайда,таза шығын	52 635 912	53 465 271
Жай акцияның баланстық құны,теңге	2 823	1 920
ROA \$	4,81	6,58
ROE \$	7,14	10,64
ROS	28,23	29,85
Көрсеткіш	31.12.20	31.12.19
Жеке капитал	502 556 470	481 838 024
Жалпы активтер	812 012 626	756 987 721
Жалпы міндеттемелер	309 456 156	275 149 697
Сату көлемі	350 659 583	263 162 073
Жалпы табыс	83 602 583	62 905 396
Таза пайда,таза шығын	53 465 271	40 748 970

Жай акцияның баланстық құны, теңге	1 920	1 848
ROA \$	6,58	5,38
ROE \$	10,64	8,46
ROS	15,25	15,48
Ескерту. Автор құрастырған		

Компанияның 2020 жылғы қаржылық есептілігінің аудитін “Ernst & Young” ЖШС-і, ал 2021 жылы "RSM Qazaqstan" ЖШС жүргізді. Аудиторлық қорытындыға сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептілік барлық маңызды аспектілерде "KEGOC" АҚ мен оның еншілес ұйымдарының 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша шоғырландырылған қаржылық жағдайын, сондай-ақ олардың шоғырландырылған қаржылық нәтижелерін және ҚЕХС сәйкес көрсетілген күні аяқталған жылдағы ақша қаражаттарының шоғырландырылған қозғалысын анық көрсетеді.

Осылайша компанияда "KEGOC" АҚ-ның 2018-2028 жылдарға арналған Даму стратегиясы бекітілді, оның стратегиялық мақсаттары: Қазақстан БЭЖ-нің сенімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету; "KEGOC" АҚ-ның тиімді қызметін қамтамасыз ету; Корпоративтік басқаруды жетілдіру және орнықты даму болып табылады. Барлық қабылданған шешімдер мен іс-әрекеттер стратегияға сәйкес келеді және инвестициялық қызметті, бизнесті технологиялық дамыту мен цифрландыруды, салынған капиталдың тиімділігін және бизнестің жаңа түрлерін дамытуды, адами капиталды дамытуды, Қоршаған ортаға қамқорлықты және т. б. көрсететін компания қызметінің негізгі көрсеткіштеріне қол жеткізуге бағытталған. Компания 2018-2028 жылдарға арналған, ол бойынша орындау бойынша тұрақты негізде есептілік ұсынылады. Бұл Акционерлік Қоғамның басшылығына проблемалық мәселелерді жедел шешуге, тәуекелдерді бақылауға және түзету шараларын қабылдауға мүмкіндік береді. Стратегиялық ҚТК орындалуын бақылау, сондай-ақ жылжымалы негізде жыл сайын бес жылға бекітілетін компанияның бизнес-жоспарына (даму жоспарына) мониторинг жүргізу арқылы жүзеге асырылады. Компанияның инвестициялық қызметі стратегияны іске асыру шеңберінде жүзеге асырылады. 2019 жылы Компания өз қызметін "табиғи монополиялар туралы" Қазақстан Республикасының Заңына және табиғи монополиялар саласындағы қызметті реттейтін басқа да нормативтік құжаттарға сәйкес жүзеге асырды. 2021 жылдың қорытындысы бойынша бұзушылықтар тіркелген жоқ[7].

Мүдделі тараптар үшін орнықты даму саласындағы өз қызметінің ашықтығын қамтамасыз ету үшін "KEGOC" АҚ 2009 жылдан бастап жыл сайын орнықты даму саласындағы есепті әзірлейді және жариялайды. Есепті әзірлеу кезінде қызметтік, коммерциялық және заңмен қорғалатын өзге де құпияны құрайтын ақпаратты қорғау қамтамасыз етіледі.

Сыртқы аудит Қаржылық есептіліктің дұрыстығын арттырады, бұрын жасалған құжаттамамен және операциялармен жұмыс істейді. Сыртқы аудит қаржылық есептілік компания белгілеген стандарттарға сәйкес жасалғанын растайды және қорытынды береді. Қазір іс жүзінде ешкім ұлттық стандарттарды қолданбайды. Әдетте, компаниялар халықаралық стандарттар (ХҚЕС) бойынша қаржылық есептілікті жасайды. Сыртқы аудиторды таңдағанда оның құзыретіне, тәжірибесіне, беделіне назар аудару керек, сонымен қатар компания туралы кейбір пікірлер жинауға болады және аудиторлық лицензияның бар-жоғын тексеру маңызды. Орындалатын жұмыстар мен қызметтердің көлемін анықтау маңызды. Сыртқы аудиттің негізгі мақсаты ұсынылатын мәліметтердің барынша объективтілігі мен тәуелсіздігін қамтамасыз ету болып табылады. Аудиторлық есептен басқа кәсіпорынның сыртқы аудиті кезінде кәсіпорынның қаржылық стратегиясын

жетілдіру, кәсіпорынның төлем қабілеттілігі мен нақты резервтерін талдау бойынша ұсыныстар берілді.

Аудиторлық тексеруді жүргізудің тәуелсіздігі-сапаның негізгі критерийі. Егер ішкі немесе сыртқы аудитор біржақты болса немесе жосықсыз шешім қабылдауға мүдделі болса, аудит жүргізу мақсаты нөлге дейін азаяды. Аудит жүргізетін қызметкердің тәуелсіздігінің жоқтығы туралы ақпарат болған кезде шарт жасалмайды. Ал шарт жасасу фактісі орын алған жағдайда-тоқтату қажет. Аудитордың кәсіби пікірі оның қызметіне нұқсан келтіруі мүмкін кез келген себептерге қарамастан қалыптасуы керек.

Әдебиеттер тізімі

- 1.«KEGOC» АҚ сыртқы аудит. <https://www.kegoc.kz/ru/for-investors-and-shareholders/raskrytie-informatsii/vneshniy-audit/>
2. 2019 жылға арналған «KEGOC» АҚ Корпоративтік басқару кодексінің қағидаттары мен ережелерін сақтау/сақтамау туралы есеп. <https://www.kegoc.kz/upload/iblock/ef3/ef3407e5044decfab0832f5a2b51f81c.pdf>
3. Годовой отчет за 2019 год
4. Годовой отчет за 2020 год
5. «СТАНДАРТ ОРГАНИЗАЦИИ ПОЛИТИКА АО «KEGOC» ПО ВНЕШНЕМУ АУДИТУ СТ КEGOC 00-406-10» , Протокол Правления АО «KEGOC» от «22» ноября 2010 г. № 24 <https://www.kegoc.kz/upload/iblock/ff2/ff21e705a63326eb9256cd762f32b031.doc>
6. Методы исследования. <https://bibloid.ru/kursach/start/research-methods.html>
7. Отчет о соблюдении/несоблюдении принципов и положений Кодекса корпоративного управления АО «KEGOC» за 2019 год. <https://www.kegoc.kz/upload/iblock/07f/07f43946192b7b3fc3444b9bab75769.pdf>
8. Закон Республики Казахстан от 20 ноября 1998 года № 304-І «Об аудиторской деятельности» (с изменениями и дополнениями по состоянию на 18.11.2022 г.) https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=1011692

“ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП” ҰАК АҚ ҚОРЛАР АУДИТІ

Ғабитова Д.Н.

“Мемлекеттік аудит” БББ 3 курс студенті

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті,

Астана қ., Қазақстан Республикасы

E-mail: gabitovachess@gmail.com

Ғылыми жетекшісі: Жахметова А.К.

«Мемлекеттік аудит» кафедрасының аға оқытушысы

Қазіргі заманғы жабдықтар мен өндіру әдістерін қолдана отырып, қолда бар кен орындарынан алуға болатын бағаланған дәлелденген қорлар негізінде әрбір өндіру әдісі үшін амортизация нормалары есептеледі. Жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшарт дәлелденген қорларды есептеу үшін негіз болып табылатын қорлар туралы есептерді қамтиды. Тиісті органдармен сертификатталған және өндірістің болжамды деңгейлері туралы ақпарат беретін техникалық-экономикалық модельдерге осы тауарлық-материалдық құндылықтар туралы есептер кіреді.

Уран өндіру басталғаннан бастап жер қойнауын пайдалану құқығы өндіру технолологиясына және дәлелденген қорларға байланысты амортизацияланады.